

Măsurarea egalității de gen în antreprenoriat

Nadejda Cojocari,
Biroul Național de Statistică al
Republicii Moldova

gender@statistica.gov.md

Cuprins

- ② **Contextul internațional** pentru a produce statistici privind antreprenoriatul din perspectiva de gen
- ② **Cadrul național** de politici privind egalitatea de gen și antreprenoriatul
- ② **Surse de date** pentru a produce statistici privind antreprenoriatul
- ② Planificarea și realizarea unui **nou studiu** privind **dezvoltarea** mediului de **afaceri**
- ② **Principalele rezultate** și pași de urmat

Contextul internațional

Dezvoltarea durabilă și incluzivă a întreprinderii

- 🌐 **Setul minim de indicatori ai UNSD** (% populației care sunt antreprenori, pe sexe)
- 🌐 **OECD/ Eurostat Entrepreneurship Indicators Programme**
- 🌐 **SDG target 8.3.** Promovarea politicilor orientate spre dezvoltare care să sprijine activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul, creativitatea și inovarea și încurajarea formalizării și creșterii întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin accesul la servicii financiare

TARGET 4-4

INCREASE THE NUMBER OF PEOPLE WITH RELEVANT SKILLS FOR FINANCIAL SUCCESS

TARGET 8-3

PROMOTE POLICIES TO SUPPORT JOB CREATION AND GROWING ENTERPRISES

TARGET 5-5

ENSURE FULL PARTICIPATION IN LEADERSHIP AND DECISION-MAKING

TARGET 5-A

EQUAL RIGHTS TO ECONOMIC RESOURCES, PROPERTY OWNERSHIP AND FINANCIAL SERVICES

TARGET 5-B

PROMOTE EMPOWERMENT OF WOMEN THROUGH TECHNOLOGY

TARGET 8-10

UNIVERSAL ACCESS TO BANKING, INSURANCE AND FINANCIAL SERVICES

Antreprenoriatul feminin-prioritate

- ② *Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați* stipulează accesul egal la activitatea de întreprinzător (art. 12)
- ② **Strategia pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii pentru anii 2012-2020/ PLANUL DE ACȚIUNI** privind implementarea SDIMM pentru 2015-2017 și **Prioritatea 7-a. Dezvoltarea Antreprenoriatului feminin în Republica Moldova – Asigurarea utilizatorilor cu date statistice privind participarea femeilor în activitatea antreprenorială**
- ② **Programul Pilot “Femei în Afaceri “-3 faze/ PLANUL DE ACȚIUNI** privind implementarea Acordului de Asociere Moldova - UE pentru 2014-2016
  - I. suport pentru **inițierea** afacerii,
  - II. suport pentru afacerile **noi create**,
  - III. suport pentru **creșterea** afacerilor.
- ② Strategia pentru Dezvoltarea **Sistemului Statistic Național**, 2016-2020
- ② Strategia Națională de Dezvoltare **“Moldova 2030”**

**Surse de date pentru
statistici privind
antreprenoriatul**

Surse de date pentru statistici privind antreprenoriatul

Diferite cercetări statistice - diferite scopuri, acoperire și perioadă de referință

Sursele BNS

- ⊕ Business Registrul (Registrul Unităților Statistice (RENUS), Registrul Interadministrativ (RENIM))
- ⊕ Ancheta Structurală Anuală (ASA)
- ⊕ Ancheta Forței de Muncă (AFM)
- ⊕ Ancheta anuală privind câștigurile salariale și costul forței de muncă
- ⊕ Studiul privind Activitatea de inovare a întreprinderilor (2017)
- ⊕ **Studiul privind Dezvoltarea Mediului de Afaceri (2018)**

Alte surse de date administrative

- ⊕ Situații financiare
- ⊕ Serviciul Fiscal de Stat: taxa TVA, vânzări, date privind patenta, etc.
- ⊕ Agenția Servicii Publice (Camera Înregistrării de Stat): lista tuturor întreprinderilor + **INFO privind managerii/fondatorii (nume, prenume)**

Business registrul

Avantaje

- **Rol central** în statistica economică
- **Instrument pentru pregătirea și** suplinirea eșantionului **cercetărilor**
- Sursă de informare pentru **analiza demografiei întreprinderilor** (rata de creare, desființare și supraviețuire)
- **instrument** pentru mobilizarea surselor de date administrative, pentru producerea informației privind **populația întreprinderilor**

Utilizarea în Studiul Dezvoltarea Mediului de Afaceri din perspectiva de gen

Dezavantaje

- Variabila **sex lipsește**
- **Lipsa accesului/acces parțial** la datele CNAS, FISC
- **Mai multe date** sunt necesare pentru a **explica factorii** care determină succesul și creșterea întreprinderilor noi create, **motivațiile** pentru crearea afacerii, **barierele și riscurile** pe durata primilor ani de existență și planuri de dezvoltare

Baza de sondaj

Disponibilitatea diferitor indicatori, acoperire și perioadă de referință diferită

Avantaje

- Furnizează informații pentru a caracteriza sistemul **productiv și comercial** al economiei naționale
- Sursă de **bază** pentru calcularea **indicatorilor macroeconomici** (Producția, Valoarea Brută Adăugată, cifra de afaceri, nr. mediu al salariaților)
- Sursă de bază pentru **actualizarea BR**
- Cercetare statistică realizată în corespundere cu Regulamentul UE (EC) nr.295/2008 din 11 Martie 2008

Dezavantaje

- Doar indicatori **cantitativi** conform **nevoilor statisticii structurale și conturi naționale**
- Variabila **sex lipsește**
- **Exclude** întreprinderile cu genul principal de **activitate**: Agricultură, Administrație Publică, Activități financiare, Educație, Sănătate, activități culturale.
- Scopuri diferite, **foarte detaliat** (4 semne ale CAEM).

Ancheta Forței de Muncă

Disponibilitatea unor indicatori diferiți, cerc de cuprindere diferit

Avantaje

- Conțin **informații privind lucrătorii pe cont propriu**
- Utilizează **concepțe armonizate** - comparabilitate între țări
- Date din sectorul **formal și informal**

Dezavantaje

- **Prea îngust:** nu toți antreprenorii sunt lucrători pe cont propriu
- **Prea larg:** nu toți lucrătorii pe cont propriu sunt antreprenori
- Scopuri diferite: produce principalii indicatori privind forța de muncă, **capturează un % mic de patroni**, ei de obicei au membrii familiei ca și lucrători familiali neremunerați
- **Nu conține întrebări adiționale** pentru a identifica antreprenorii și problemele cu care se confruntă
- Utilizează **proxy interviul** de către un membru al gospodăriei

Structure of employed population by status in employment

BY SEX (PERCENTAGE)

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017

Point the cursor on the graphic to see the data for a certain year

Ancheta anuală privind câștigurile salariale și costul forței de muncă

Disponibilitatea unor indicatori diferiți, cerc de cuprindere diferit

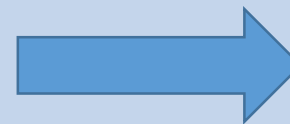
Avantaje

- **Principalii indicatori** privind: nr. mediu de salariați, **câștigurile salariale lunare**, cheltuieli pentru costul forței de muncă/**costul forței de muncă**.

Utilizarea pentru Studiul Dezvoltarea
Mediului de Afaceri din perspectiva de gen

Dezavantaje

- **Exclude** întreprinderile care nu folosesc **permanent munca angajaților**
- Include organizațiile **non-comerciale**, instituții bugetare
- Doar **indicatori cantitativi** privind salariații, nu sunt elemente direct obținute de la antreprenori (fondatorul, motivații)

**Verificarea calității
indicatori privind nr.mediu al salariaților**

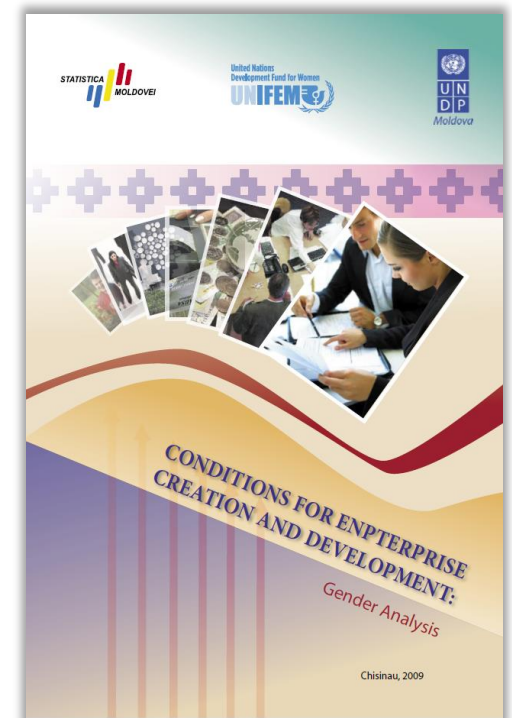
**Studiu Nou privind
măsurarea
antreprenoriatului din
perspectiva de gen**

Metodologia studiului

- ① Identificarea și prioritizarea **nevoilor utilizatorilor**
- ① Cartografierea **recomandărilor internaționale** disponibile și a celor mai bune practici
- ① Determinarea **populației de referință** și a unității de observare
- ① Asigurarea **comparabilității** principalilor indicatori **cu studiul precedent** (2009)
- ① **Utilizarea** statisticilor **pe termen scurt disponibile** pentru a reduce sarcina asupra respondenților

Definiția antreprenoriatului

Provocări în operaționalizarea definiției

- Ⓒ Legislația Națională: **ANTREPRENORIATUL** este fenomenul asociat cu activitatea antreprenorială.
- Ⓒ **Transpunerea** într-o definiție **operațională** este **foarte dificilă**:
  - Nu este măsurabil într-un mod unic
  - Nu există o metodologie completă partajată
  - Măsurare: Sexul se referă la persoane fizice, este dificil de a transpune acest lucru la nivel de întreprindere (femei/bărbați deținători de afaceri ca și o caracteristică a firmei).
- Ⓒ Definiția **operațională** a antreprenorului sugerată de **OECD** :

*Antreprenorii sunt persoane care au un **control direct** asupra activității întreprinderii prin **deținerea în totalitate** sau a unei **părți semnificative** a afacerii. Antreprenorii angajatori sunt acei antreprenori care angajează cel puțin o altă persoană.*
- Ⓒ În termeni de **acuratețe** definiția operațională a OECD :
  - pentru **proprietari unici** – foarte aproape
  - pentru **parteneriate** – aproape, probleme de măsurare apar în cazul mai multor persoane
  - pentru **corporații**– **nu este aproape**, munca pe cont propriu practic nu există

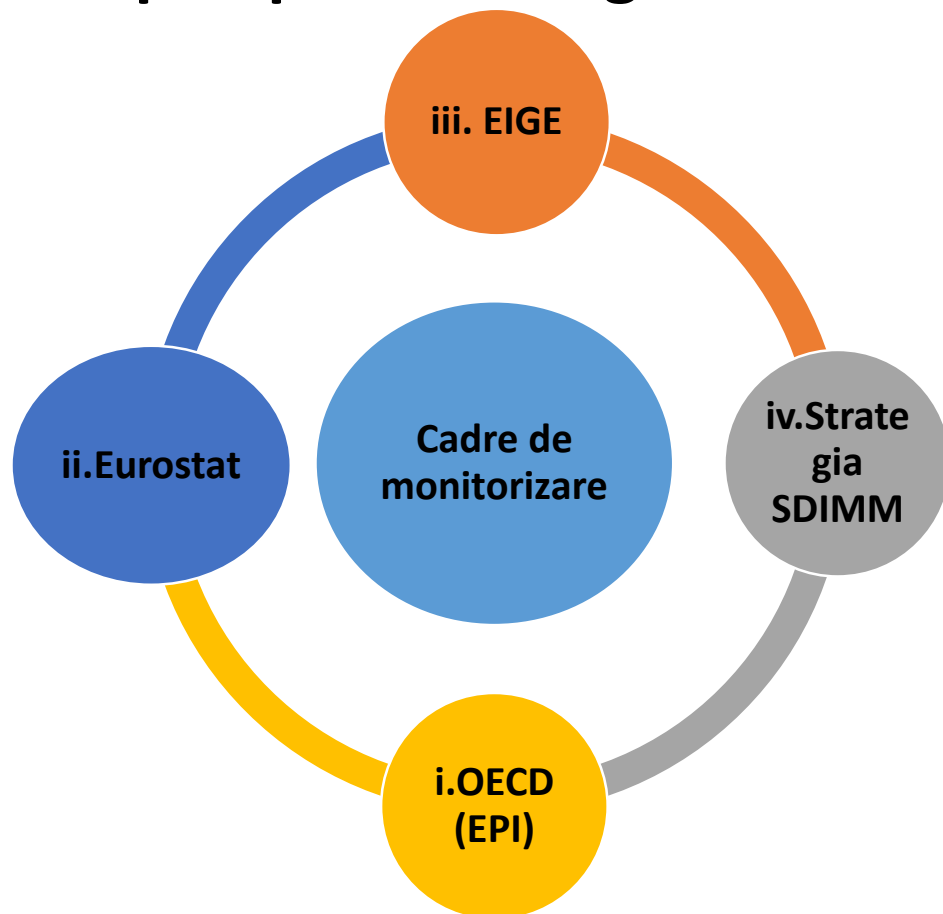
Cea mai apropiată abordare: analiza **acțiunilor de proprietate** a întreprinderii >>

Managerii sau **alți membri ai consiliului de administrație** fără a deține o cotă de proprietate **nu sunt antreprenori**

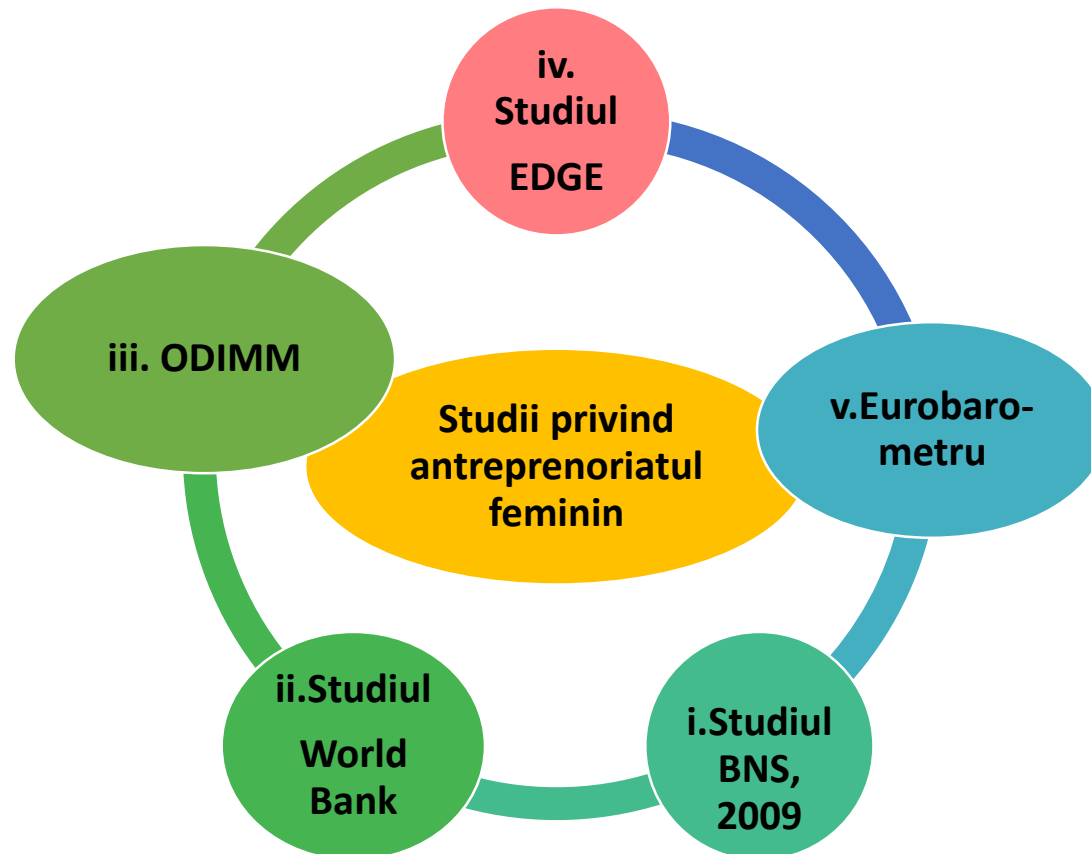

Standarde relevante de monitorizare

privind antreprenoriatul din
perspectiva de gen

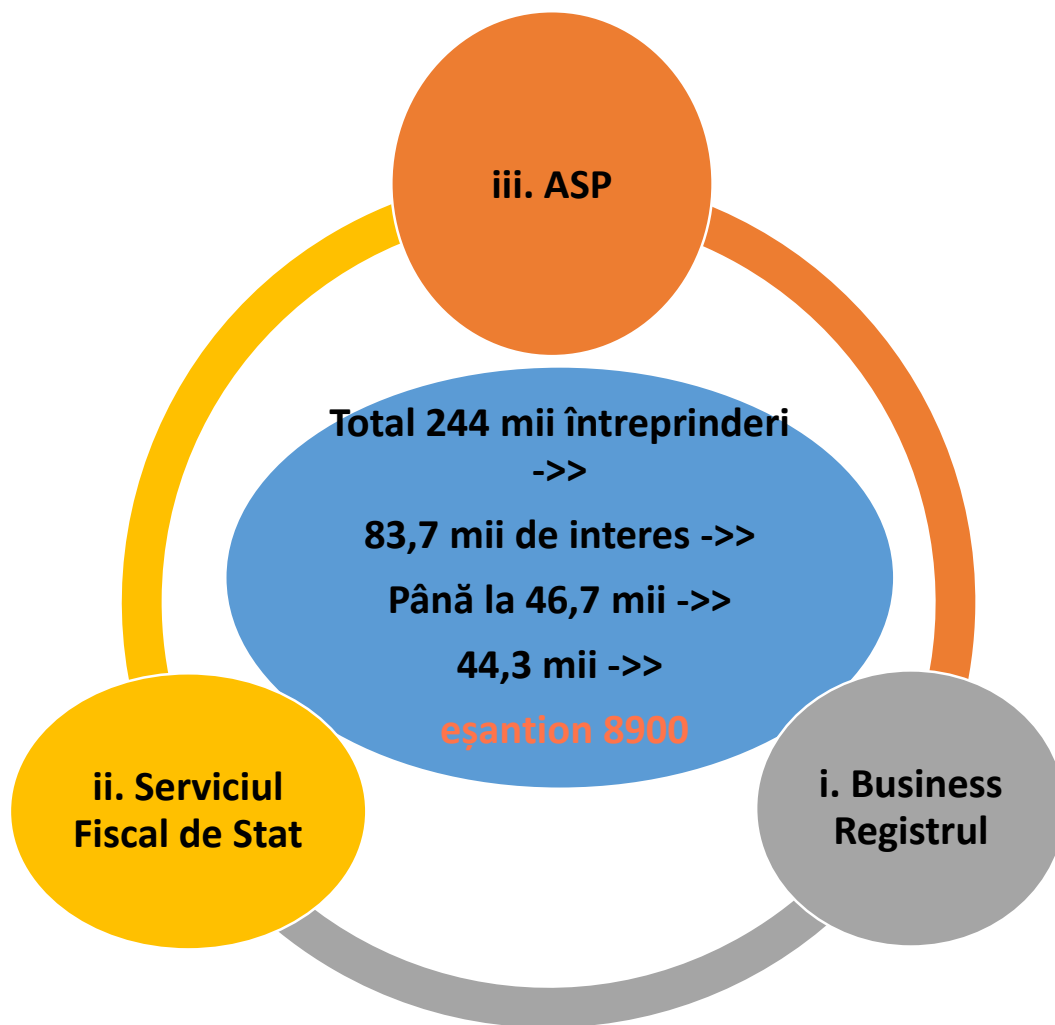
Studii privind măsurarea antreprenoriatului feminin (național și internațional)

Cadrul de eșantionare

Întreprinderile de interes pentru studiu

ASP (Camera Înregistrării de Stat)	Business Registrul	Serviciul Fiscal	Întreprin deri	%
-	-	+	13 985	5,7
-	+	-	3 097	1,3
-	+	+	3 028	1,2
+	-	-	140 540	57,5
+	-	+	31 501	12,9
+	+	-	1 190	0,5
+	+	+	51 027	20,9
Total întreprinderi			244 368	100,0
Total întreprinderi de interes			83 718	34,0
Întreprinderi active			46 665	19,1
Întreprinderi care au ca scop antreprenoriatul (CFOJ)			44 310	18,1
Unități, exclusiv într. din s. Nistrului			44 255	18,1
EȘANTION FINAL			8 900	3,6

Cadru de eșantionare

Eșantion probabilistic >> Stratificat în 90 straturi

Reprezentativitate în funcție de **3 criterii**:

- **Mărimea întreprinderii** (micro, mici, mijlocii, mari)
- **Genul principal de activitate economică** (CAEM-2)
- **Sexul** fondatorului/managerului

FOCUS: Scopul studiului a fost de a verifica ipoteza dacă problemele cu care se confruntă femeile fondatori/manageri sunt semnificativ diferite de cele cu care se confruntă bărbații.

**Proiectarea chestionarului
și colectarea datelor**

Chestionarul

Chestionar disponibil în Română + Rusă (online)

Secțiuni	Principalele dimensiuni
A. Caracteristici sociodemografice	Statut, sex, vârstă, nivel de educație, prezența copiilor mai mici de 7 ani, serviciile de îngrijire a copiilor utilizate
B. Condițiile de creare a întreprinderilor/afacerii	Motivul creării, modalitatea de creare, resurse financiare utilizate, numărul de salariați la crearea/ momentul cercetării
C. Activitate întreprinderii/afacerii	Proprietăți și clădiri, utilizarea IT în activitate, dificultăți în activitate, în a vinde/furniza servicii, activitatea de export, credite și împrumuturi, termenul de rambursare a creditului, garanții oferite, refuzul creditului, așteptări pentru 2018
D. Dezvoltarea întreprinderii/afacerii	Planuri pentru următorii 2 ani, factori motivaționali de a continua afacerea, acțiuni pentru dezvoltare, produse noi/servicii introduse, motivul principal de lichidare
E. Instruiri	Participarea la intruiri privind lansarea afacerii, instruiri privind dezvoltarea competențelor profesionale/manageriale, instruirea angajaților
F. Opinii privind antreprenoriatul	Beneficierea de programe de suport, cunoștințe privind programele de suport a femeilor în afaceri, obstacole în calea implicării femeilor în afaceri

BIRUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ
AL REPUBLICII MOLDOVA

Denumirea întreprinderii _____ cuișo _____

IDNO _____

Studiu privind Dezvoltarea Medului de Afaceri

CHESTIONAR PENTRU PROPRIETAR / MANAGER

Strict confidențial
Răspunsurile date la întrebările din acest chestionar sunt folosite numai în scopuri statistice.

• Răspundeți la întrebări marcând **X** în căsuțele de tip închis, cifre în căsuțele deschise, sau text în spațiile indicate prin linie _____.

• La întrebările unde apare semnul pot fi înregistrate mai multe răspunsuri, iar cele nemarcate acceptă un singur răspuns.

• Cifrele care urmează semnul din dreptul unei căsuțe indică numărul întrebării la care se va trece după marcarea răspunsului în căsuța respectivă. În cazul în care căsuța marcată nu este urmată de semnul , se va trece la întrebarea următoare.

Date sociodemografice ale respondentului

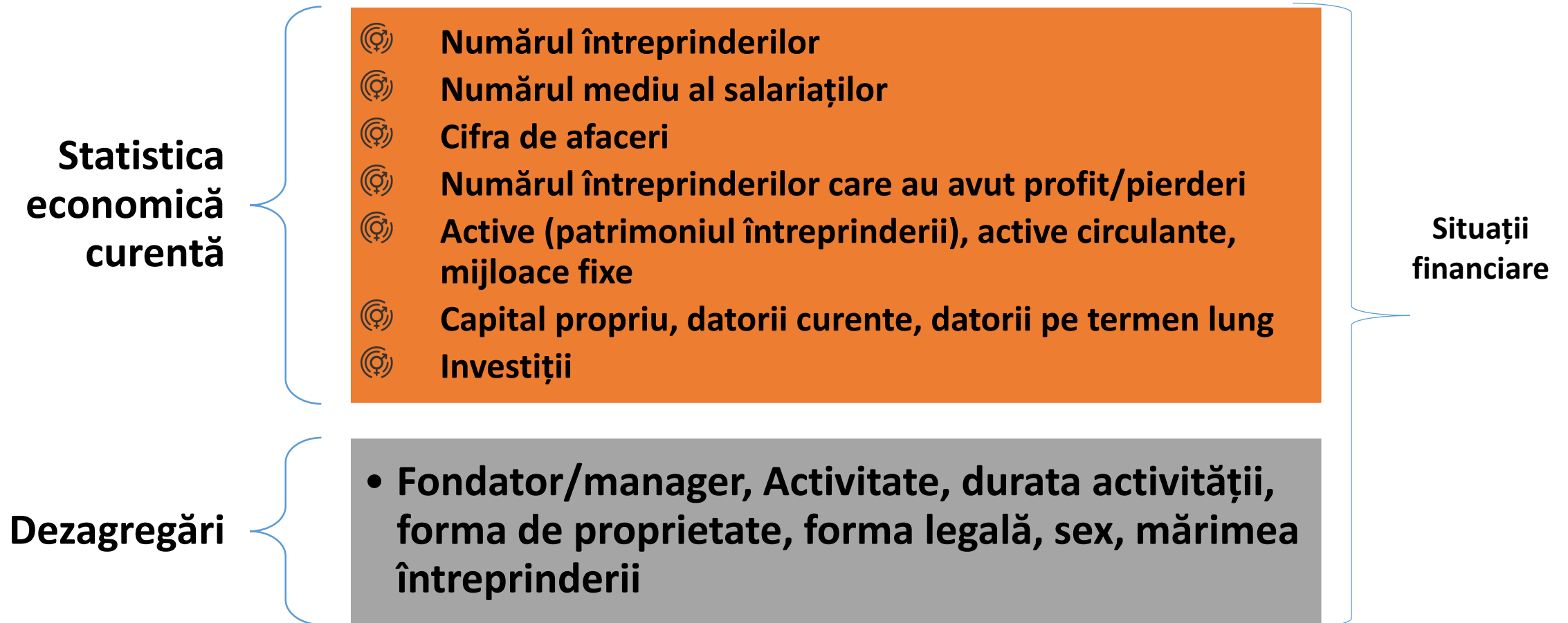
Q1. Statutul DVS. în cadrul întreprinderii	☐ • proprietar unic ☐ • proprietar unic / administrator ☐ • co-propietar, indicați cota <input type="text"/> % ☐ • co-propietar/administrator, indicați cota <input type="text"/> % ☐ • manager / administrator	Q7. În grija cui rămân copiii de obicei pe durata orelor de lucru? ☐	☐ • servicii de educație timpurie (creșă, grădiniță, alte instituții) ☐ • cu părinții (bunicii) ☐ • alte rude ☐ • bonă ☐ • singur(i) ☐ • alt(cineva) (specificați) _____
Q2. Sexul	☐ • masculin ☐ • feminin	A. Cui a aparținut ideea creării/preluării întreprinderii/afacerii?	☐ • mi-a aparținut mie ☐ • a fost a mea și a unui membru al familiei ☐ • rudelor, prietenii ☐ • din alte surse (internet, TV, presă) ☐ • nu știu/preu de răspuns _____ 99
Q3. Anul nașterii _____	Q4. Nivelul de educație absolvit	A2. Care a fost statutul ocupației dvs. principale până la crearea/preluarea întreprinderii/afacerii?	☐ • salariat ☐ • lucrător pe cont propriu (afacere proprie fără nici un salariat) ☐ • patron (afacere proprie cu cel puțin un angajat permanent) ☐ • student, elev ☐ • casnică ☐ • șomer ☐ • angajat/alat peste hotare (specificați țara) _____ ☐ • alte situații (specificați) _____ 8
Q5. Starea civilă	☐ • necăsătorit(ă) ☐ • căsătorit(ă) ☐ • văduv(ă) ☐ • divorțat(ă) ☐ • căsătorit(ă) neoficial	Q6. Aveți copii în vârstă de până la 7 ani?	☐ • da ☐ • nu A1 2

Utilizarea statisticilor business curente

Indicatorii de bază nu au fost colectați

Integrarea între mai mult de o sursă a fost necesară

Testarea și strategia de colectare

Chestionar auto-administrat (proprietar/ manager)

Testarea

Dezvoltarea unui **Protocol pentru testarea cognitivă**

>> 17 interviuri >>
îmbunătățire chestionar

Aplicația de introducere a datelor Cis-2 (soft) + testarea: August

Strategia de colectare a datelor

Colectarea pe hârtie + online

Disponibil pentru completarea **online pe www.raportare.md** sau **descărcarea pe site-ul oficial**

Contactarea respondenților

Contact: telefon, e-mail, etc.

Scrisori User-friendly de participare:

Scopul studiului și importanța,
De ce această întreprindere?,
Cînd? și Cum?

Garanția **confidențialității**,

Info de contact (telefon pentru respondenți)

Colectarea datelor

Ce informație vom obține din cercetarea „Dezvoltarea Mediului de Afaceri”?

- ✓ Din ce **surse** și-au creat antreprenorii afacerea?
- ✓ Câți antreprenori au beneficiat de **cursuri**?
- ✓ Cum își **dezvoltă** antreprenorii afacerea?
- ✓ Care este profilul **femeii** în afaceri?
- ✓ Ce **dificultăți** și **planuri** de viitor au antreprenorii?

Comunicarea

Facebook,
Site-ul oficial

Perioada de colectare a datelor 5-25 Septembrie

Introducerea Datelor

Contactarea ,
transmiterea
scrisorilor de
participare/
chestionarul: 5-
10 Septembrie

Chestionarele
pe hârtie au
fost introduse
în sistem de
către
personalul din
oficiile din
teritoriu: 11-
28 Septembrie

Procesarea

Validarea
**Tabele de
ieșire**

Analiza

Cantitativ-
calitativ

BNS lansează studiu NOU
„Dezvoltarea Mediului de Afaceri”

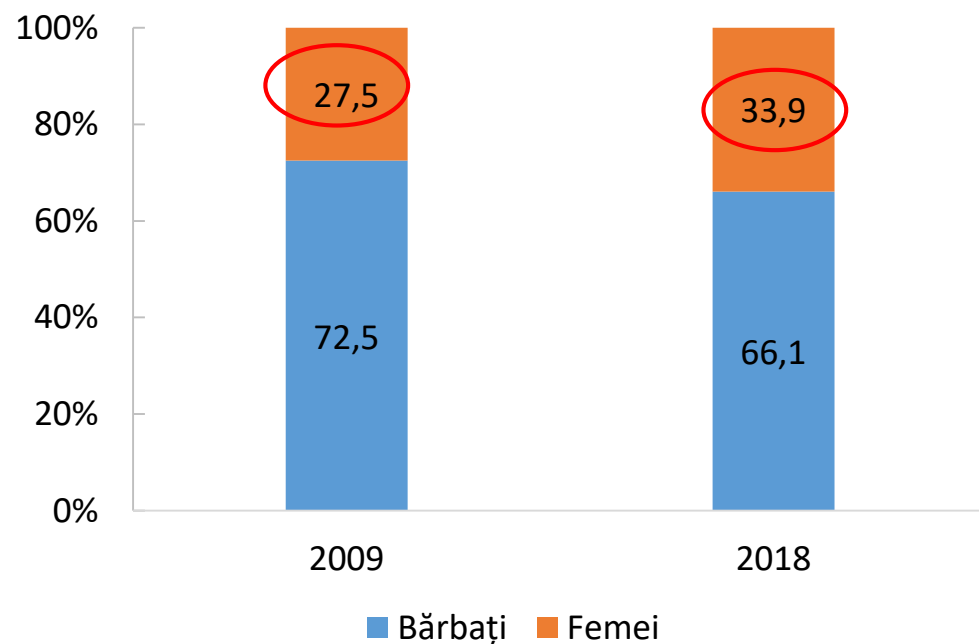
**Principalele
rezultate și pași pe
viitor**

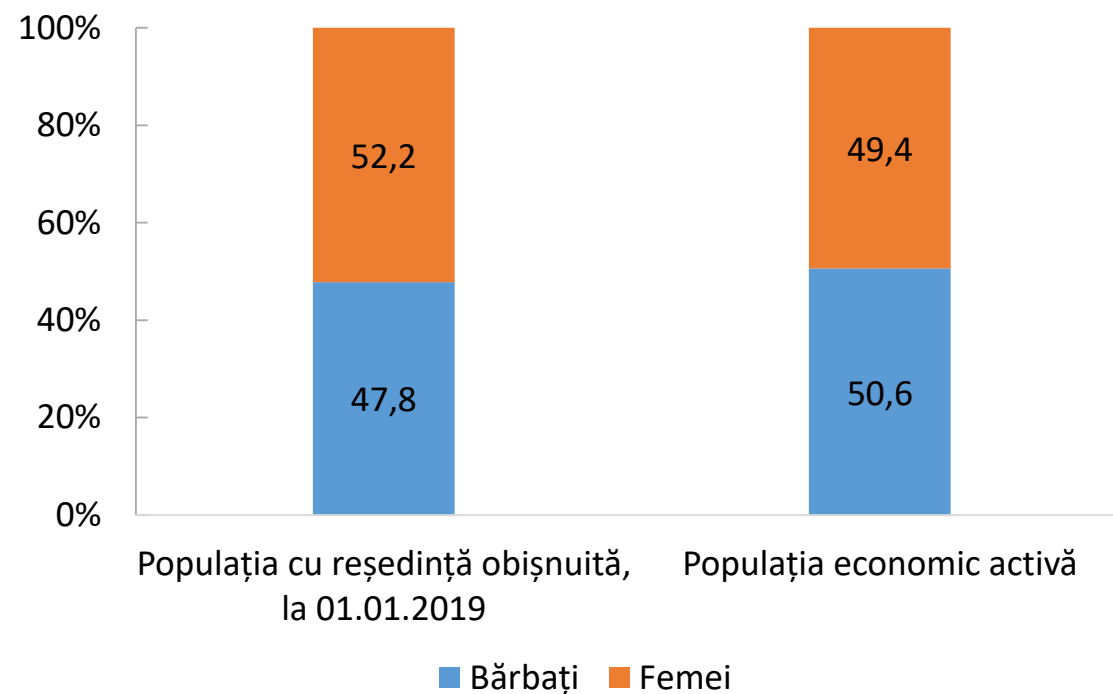

Rata de răspuns – 83,5% (e-raportare – 29,0%)

Repartizarea antreprenorilor pe sexe, 2009 și 2018

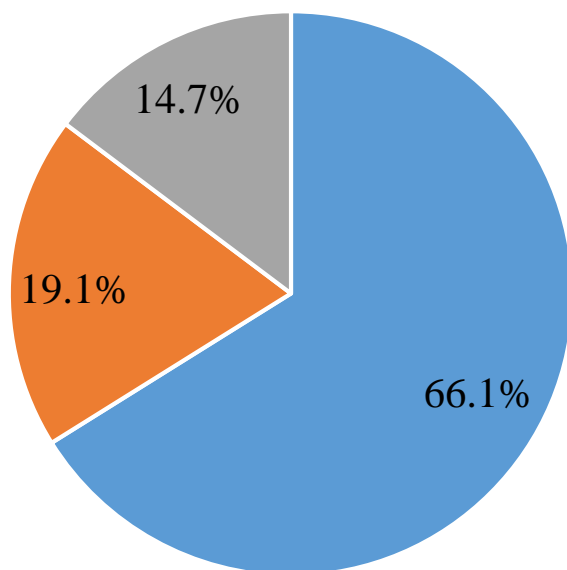
Repartizarea populației economic active și a populației cu reședință obișnuită

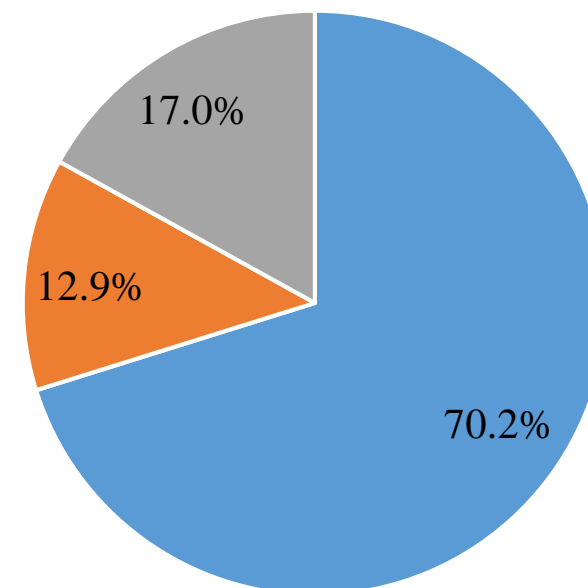

Repartizarea antreprenorilor după statut și sex

Bărbați

Femei

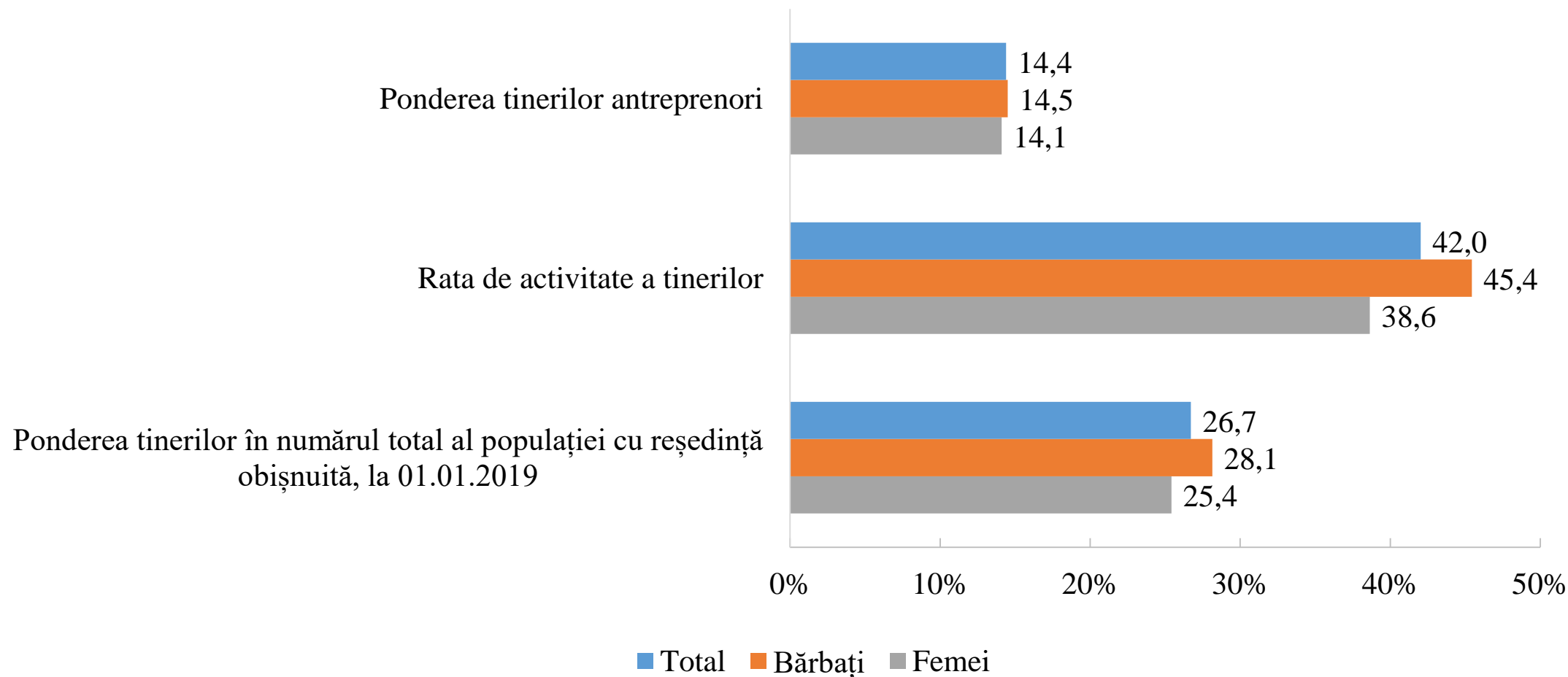

- Proprietari
- Co-proprietari
- Manageri angajați

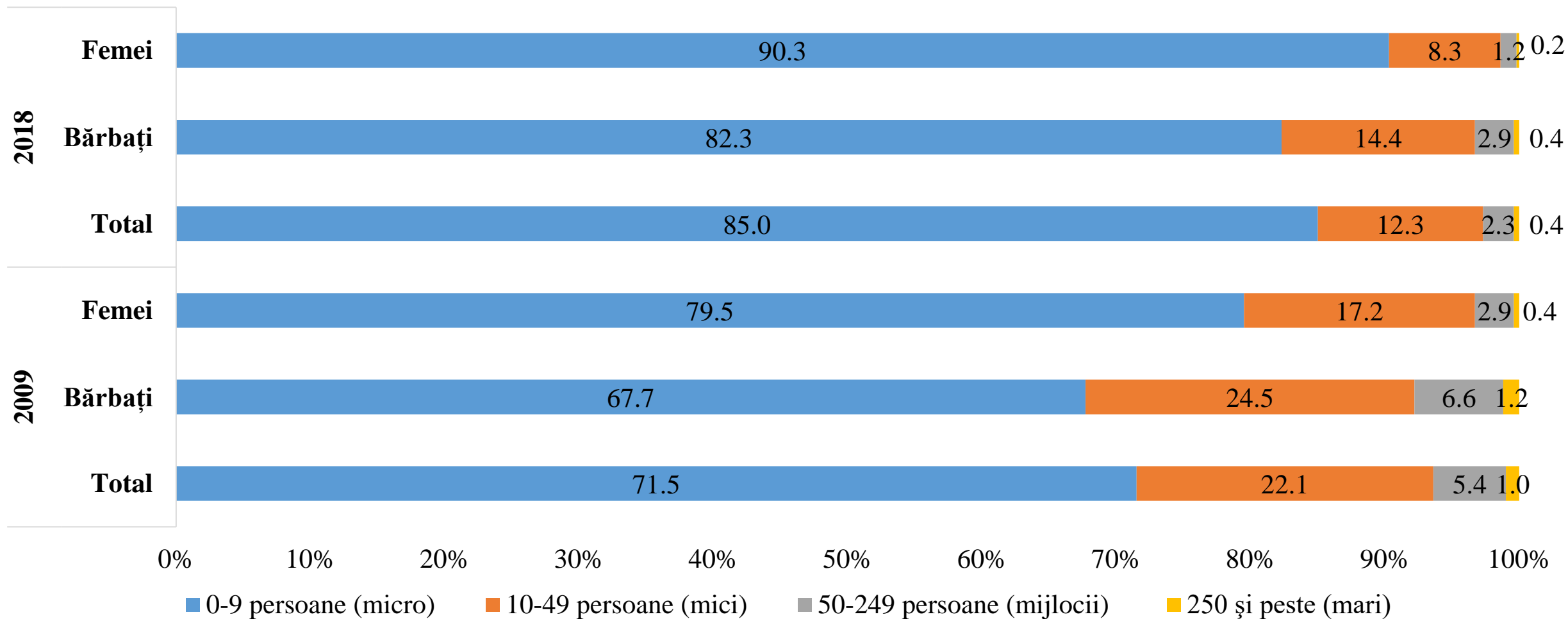

Repartizarea antreprenorilor tineri (15-34 ani), pe sexe

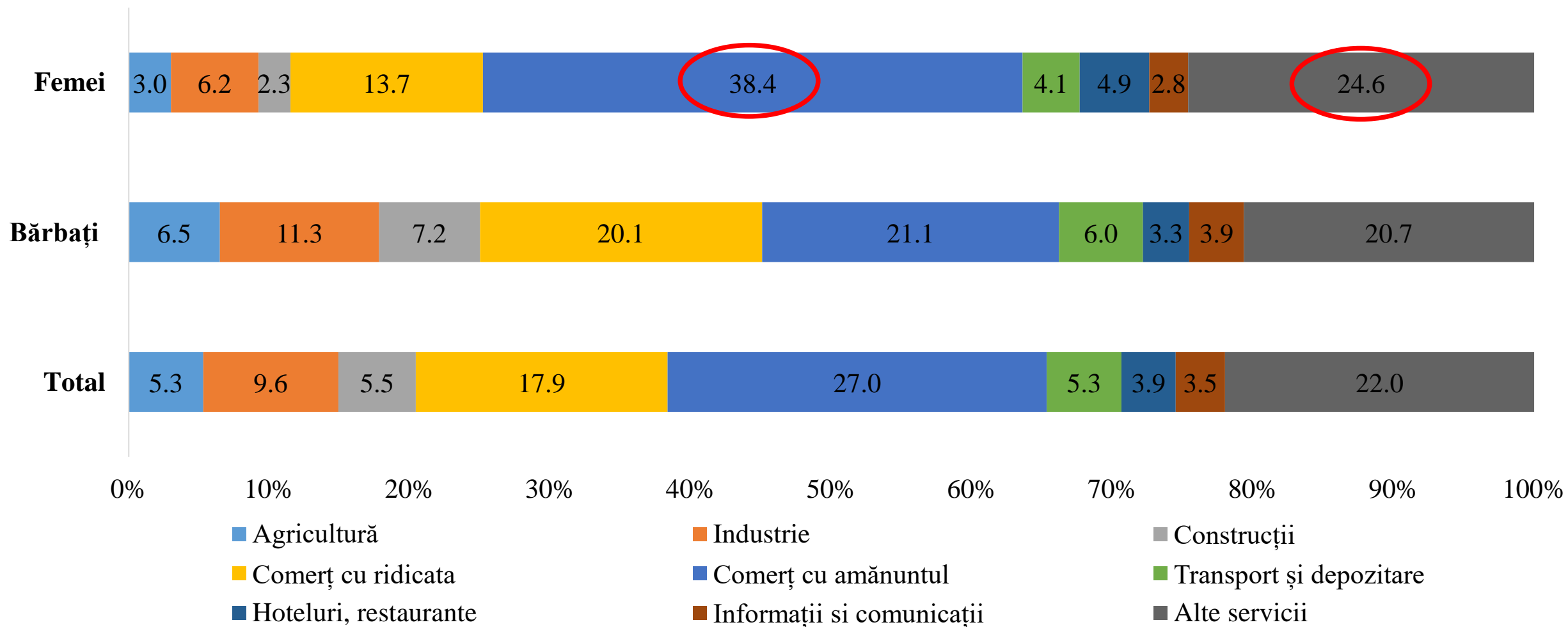

Repartizarea întreprinderilor după mărimea întreprinderii și sexul antreprenorului

Repartizarea întreprinderilor după genul principal de activitate și sexul antreprenorului

Următorii pași

Provocări

- ♂ Bărbații au disconsiderat setul de întrebări privind opiniile asupra obstacolelor în calea **antreprenoriatului feminin**
- ♂ Necesitatea **instruirii** personalului din teritoriu
- ♂ Probleme tehnice din cauza **întrebărilor deschise**

Acțiuni de viitor

- ♂ Crearea **infograficelor**
- ♂ Îmbunătățirea integrării problematicii de gen în **producția regulată** a statisticii oficiale
- ♂ Producerea regulată a **demografiei întreprinderilor**, din **perspectiva de gen**

Mulțumesc pentru atenție!

gender@statistica.gov.md

Proiectul Comun ONU „Consolidarea Sistemului Statistic Național”